

ובסנהדרין (צ"ז א') בעובדא דקושטא מבואר דהדוברי אמת אין מתים בלא זמן ובספר חסידים (החדש סי' תתשצ"ה) כל הדובר אמת ואינו רוצה לחשוב שקר ולא לדבר שקר אפי' דברים שיחשב ושידבר אפי' שלא יתכון להם כל מחשבותיו ודבריו יתקיימו שנא' ותגזר אמר ויקם לך עכ"ל ומבואר שהנזהר מלשקר יתקיימו כל ברכותיו דכמו שהוא נזהר שלא ישקר גם מן השמים שומרים שכל מה שיאמר יהי אמת ויתקיים.

והחמירו חז"ל בעונש המשקר ואמרו (סנהדרין צ"ב א') כל המחליף בדבורו כאילו עובד ע"ז ועי' בשע"ת לרבנו יונה (שער ג') שביאר שגם אם אין גורם שום הפסד לחכרו אסור לשקר, ואמרו (סוטה מ"ב א') כת שקרנים אין מקבלין פני שכינה, ואמרו (סנהדרין פ"ט ב') כך עונשו של בדאי שאפי' אומר אמת אין שומעין לו, ואמרו (ברכות ד' א') למד לשונך לומר איני יודע שמא תתבדה ותאחו (ומשמע שזה אינו שקר שבכל דבר יש פרטים שאינו יודע) וכתב בספר חסידים (סי' תתרט"א) דגם מה שהתירו חכמים לשנות כגון מפני דרכי שלום (יבמות ס"ה ב') ובהני תלת מילי משנו רבנן במסכת ובפוריא ובאושפיזא (ב"מ כ"ג ב') אין לומר שקר ממש אלא לישנא דמשמע לתרי אנפי שהשני יטעה בזה וכ"כ רבנו בחיי בפ' וישלח ומקורם במדרש רבה (ב"ר פ"ח ס"י י"ד) עד אשר אבא אל אדוני שעירה א"ר אבהו חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שהלך יעקב אבינו אצל עשו להר שעיר מימיו אפשר יעקב אמתי הי' ומרמה בו אלא אימתי הי' הוא בא אצלו לעתיד לבא הה"ד ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו, אפי' שעשה כדאמרי' בע"ז (כ"ה ב') ישראל שנודמן לו גוי שאלו להיכן הולך ירחיב לו את הדרך מ"מ יעקב אבינו שהי' אמתי לא הי' אומר שקר ממש וקאמר שכיון לעתיד לבא רק עשו לא הביין.

ואשרי מי שמחנך את בניו במדת האמת כמש"כ בשל"ה (שער האותיות אות ד' דרך ארץ) כלל גדול יהי' לאב המייסר בנו ושיהי' בטוח שהבן הולך בדרך הישר אף בסתר שלא בפני האב יראה בכל כחו להדריכו במדת אמת ויגדיל לו עונש השקר אפי' בשיחה בטלה כו' והנה פה בירושלים ע"ה תובכ"א הי' רגיל אצלי חסיד גדול מחסידי עליון מהמפרדיים ואם היו נותנים לו כל חללי עלמא לא הי' מוציא ח"ו מפיו

דבר שאינו אמת בבירור וסיפר לי מנהג אביו בעודו חי נער הוא ואחיו ובא קובלנא שנעשה איזה ענין שלא כהוגן אמר מי שיודה על חטאו ויאמר אמת אזי אמחול לו רק יזהר מהיום והלאה שלא ישנה באולתו ואיזה שיכפור ואני אחקור ואדרוש שאחז בשקר וכפר אזי אעשה לו עונשים בכפלי כפלים וכן עשה מי שהודה מחל לו ונתן לו מתנה עוד איזה מטבעות בעבור שהודה באמת ולהאחר ששקר ענשו בעונשים גדולים כך חי מגדל בניו במדת האמת והי קונה האמת במטבעות לקיים אמת קנה ונעשה כבנו החסיד הנ"ל טבע האמת עולמית עכ"ל.

והרגיל בשקרים הוא בזוי ומבוזה ואין מאמינין לו לשום דבר שאומר, ואסרו חז"ל (חולין צ"ד א') אפי' לגנוב דעת הגוי וכתב הרמב"ם (פ"ב מדעות ה"ו) ואפי' מלה אחת של פתוי ושל גנבת דעת אסור אלא שפת אמת כו', ואפי' להגזים בסיפור וכה"ג אסור ומ"ש בגמ' (חולין צ' ב') דברה תורה לשון הבאי כו' היינו במקום שמובן שהכונה לגזמא כמו שמביא שם מערים גדולות ובצורות בשמים שכולם מבינים שהכונה חזקים וגבוהים מאד ולא בשמים ממש (וכן הראוני בס' המספיק לר"א בן הרמב"ם ח"ב עמוד שט"ז) אבל לרמות שהשני יחשוב שזה אמת אסור.

ובא וראה עד היכן היו חז"ל דבוקים במדת האמת דאמרי' ביבמות (ס"ג א') רב הוה קא מצערא לי' דביתהו כי אמר לה עבידי לי טלופחי עבדא לי' חימצי חימצי עבדא לי' טלופחי כי גדל חייא ברי' אפיך לה אמר לי' איעליא לה אמך אמר לי' אנא הוא דקא אפיכנא לה א"ל היינו דקא אמרי אינשי דנפק מינך טעמא מלפך (פירש"י פעמים שהבן מחכים את אביו אני חי' לי לעשות כן) את לא תעביד הכי שנא' למדו לשונם דבר שקר וגו' וקשה איך לא עלה בדעת רב לעשות כן עד ששמע מבנו והלא דבר פשוט הוא וצ"ל דרב חי' מושרש כ"כ במדת האמת שלא עלה בדעתו כלל שאפשר לשנות מהאמת, והשי"ת יצילנו משפת שקר ולשון רמי' וינחנו רק בדרך אמת.